

Dr.sc. Sanela Tinjak, dipl.defektolog-logoped

Razvoj govora i jezika kod najvećeg broja djece odvija se spontano i uz prirodnu, „naslijeđenu“ stimulaciju osoba iz djetetovog okruženja. Djeca najčešće prolaze kroz sve faze razvoja govora i jezika bez posebne dodatne stimulacije i stručne pomoći. Međutim, prema većem broju istraživanja određeni broj djece pokazuje poteškoće u razvoju humane komunikacije.

Također, sve je više naučnih istraživanja koji potvrđuju da se iza govornih i jezičnih poremećaja kriju nejezične teškoće pa tako prilikom opservacije djeteta od strane logopeda standardna procedura je i uzimanje informacija vezanih za motorički razvoj djeteta. Naime, razvoj motoričkih vještina najčešće prati razvoj govora i jezika što se u mnogim istraživanjima i potvrdilo. Motoričke vještine se, kao i govorno-jezične, obično razvijaju spontano i poboljšavaju zahvaljujući sazrijevanju, iskustvu, dobi i naslijeđu. Međutim, djecu sa poteškoćama u razvoju govora i jezika veoma često prati i lošija motorička izvedba u poređenju sa vršnjacima tipičnog razvoja (Bishop DVM, 1992; prema Visscher i sar., 2010). Visscher i sar. (2010) su u svom istraživanju kod djece od 6 do 10 godina zaključili da djeca sa poremećajem u razvoju govora i jezika imaju lošiju motoričku izvedbu u odnosu na djecu bez poteškoća. Prema mnogim istraživanju poteškoće u području motorike najčešće se uočavaju kod djece sa posebnim jezičnim poteškoćama, a one se odnose i na grubu i na finu motoriku (Zelaznik i Goffman, 2010; Vuković i sar., 2010; Mürsepp i sar., 2012). Iz neuropsihološke perspektive, pojava motoričkih i jezičnih poteškoća može se objasniti prostornom sličnošću (tj. iste se moždane strukture koriste u motoričkom i kognitivnom domenu) (Visscher, 2010). Takvi rezultati naglašavaju važnost rane dijagnoze i intervencije kod djece sa motoričkim poteškoćama, jer oni ujedno

mogu biti jedan od ranih indikatora djetetovog budućeg razvoja humane komunikacije i eventualnih poteškoća.

Postoji veliki broj dokaza koji upućuju na značaj i uticaj motoričkih igara i vježbi na razvoj govora. Takve igre ne samo da potiču razvoj govora i jezika, one također imaju značajan uticaj na razvoj vještine pisanja, pažnje, pamćenja, prostorne orijentacije, slušne i vizuelne percepcije, socijalne interakcije, senzorne integracije itd. Djeca uživaju u navedenim aktivnostima, čini ih veselim, razdraganim, a pozitivne emocije su prateća pojava što djecu bez posebne stimulacije motiviše da završe započetu aktivnost čime se razvija ustrajnost i poboljšava kvalitet igre.



Masaža i samomasaža prstiju poboljšava funkcionisanje receptora i neuralnih puteva. Pjevanje pjesmice dodatno motiviše i stimuliše razvoj govora (prijedlog: <https://www.youtube.com/watch?v=6YcQPkub3Y8>)

Intuitivno, spontano mnogi roditelji još od najranije dobi počinju učiti djecu raznim brojalicama uz pokret





Pjevajte uz pokrete
i dok se djeca presvlače, miliju, kupaju,
peru ruke, zube ...

Igrajte se praveći sjene,
pjevušite pjesmice koje mogu biti
pruđukt vlastite mašte...



Smišljajte igre po djetetovom
tijelu...
(prijedlog:
<https://www.youtube.com/watch?v=nFVf-NZOYqo>)

Intuitivno, roditelji sami pokušavaju pomoći djetetu najbolje što mogu i u tom procesu su najveća pokretačka snaga. Međutim, uloga i značaj stručne pomoći logopeda je nezamjenjiva u procesu dijagnosticiranja i terapijskog rada sa djetetom koje pokazuje poteškoće u području humane komunikacije.

LITERATURA:

Mürsepp I, Aibast H, Gapeyeva H, Päsuke M (2012) Motor skills, haptic perception and social abilities in children with mild speech disorders. *Brain & Development*, 34 (2), 128–132.10.1016/j.braindev.2011.02.002.

Visscher C, Houwen S, Moolenaar B, Lyons J, Scherder EJ, Hartman E (2010) Motor proficiency of 6- to 9-year-old children with speech and language problems. *Dev Med Child Neurol.*;52(11):e254-8.

Vukovic M, Vukovic I, Stojanovic V (2010) Investigation of language and motor skills in Serbian speaking children with specific language impairment and in typically developing children. *Research in Developmental Disabilities* 31:1633–1644 DOI 10.1016/j.ridd.2010.04.020.

Zelaznik HN, Goffman L (2010) Generalized motor abilities and timing behavior in children with specific language impairment. *J Speech Lang Hear Res.*;53(4):383–93.